

KLIMAATVERANDERING & GENDER

Aanbevelingen, Beleidsanalyse, Lexicon

Verkennde studie naar de effecten van klimaatverandering en -adaptatie op gendergelijkheid in Nederland en Europa

Foto omslag: Shutterstock

Datum 10-02-2022

Dr. Mariëlle Feenstra
Drs. Anouk Creusen
Dr. Maria Kottari
Drs. Felicia van Tulder

Kennisinstituut
voor Emancipatie en
Vrouwengeschiedenis

atria

MANAGEMENTSAMENVATTING

Vanuit het Ministerie van OCW door de Directie Emancipatie, is aan Atria Kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis de opdracht verleend om de intersectie tussen gender en klimaat te onderzoeken en aanbevelingen te formuleren als input voor de 66ste vergadering van de VN Commission on the Status of Women (CSW)¹ die gehouden wordt van 14 tot 25 maart 2022. Verdiepend onderzoek naar de effecten van klimaatverandering en -adaptatie is onontbeerlijk en het Ministerie van OCW signaleert een kennishiaat met betrekking op de nationale, Nederlandse context, en ontwikkelde landen in het algemeen. Kennis is nodig om de gevolgen van klimaatverandering en -adaptatie voor verschillende groepen inzichtelijk te maken, in dit geval vrouwen, vanuit een intersectioneel genderperspectief en een vergelijking te kunnen maken met de situatie in vergelijkbare EU-lidstaten, resulterende in een serie aanbevelingen voor de (door)ontwikkeling van het Nederlandse beleid omtrent Gender en Klimaat.

De adviezen en maatregelen uitgebracht in dit rapport zijn gebaseerd op nationale en internationale kennis, ontwikkelingen, adviezen en voorbeelden op het gebied van gender en (de effecten van) klimaatverandering, zoals opgenomen in door Nederland onderschreven resoluties en convenanten uitgebracht door de Verenigde Naties en het Europese Parlement.

In de adviezen en maatregelen dient onderscheid gemaakt te worden tussen:

- 1) De gevolgen van klimaat**verandering** op gendergelijkheid, en vice versa; de gevolgen van gendergelijkheid op het (tegengaan van) klimaatverandering. De toename van extreme weersomstandigheden is een voorbeeld van een gevolg van klimaat**verandering**.
- 2) De gevolgen van klimaat**beleid** op gendergelijkheid, en vice versa; de gevolgen van gendergelijkheid op het klimaat**beleid**. De ingezette energietransitie is een voorbeeld van een **beleids**keuze, gemaakt om klimaatverandering tegen te gaan.

De aanbevelingen in deze rapportage zijn verdeeld in 7 focusgebieden:

- 1) Bestaande regelgeving en internationale conventies implementeren
- 2) Data, onderzoek en monitoring
- 3) Financiering en institutionele support
- 4) Verankering gendergelijkheid in beleidsontwikkeling
- 5) Kennisdeling/ kennislacunes/ informatieachterstand
- 6) Verantwoordelijkheid klimaatimpact individu
- 7) Representatie, participatie, inclusie en inspraak

¹ De Commission on the Status of Women (**CSW**) is het belangrijkste internationale intergouvernementele orgaan dat zich uitsluitend toelegt op de bevordering van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen. Een functionele commissie van de Economische en Sociale Raad (ECOSOC), opgericht bij ECOSOC-resolutie 11(II) van 21 juni 1946.

De eerste aanbeveling schetst een rijk en doorgrond, doch versnipperd beeld van bestaande kennis en regelgeving, resulterend in de perceptie van kennishiaat. Echter, op Europees en Internationaal niveau is deze kennis wel degelijk verweven in bestaande resoluties en is geen sprake van een kennishiaat op het gebied van gender en **klimaat**verandering.

Op nationaal niveau **ontbreekt** de samenhang tussen genderbeleid en klimaatbeleid en is er te weinig oog voor de gevolgen van de gemaakte keuzes binnen het klimaatbeleid op gendergelijkheid. De schrijnende toename van energiearmoede onder vrouwen is een onderbelicht voorbeeld van een gebrek aan de verankering van gendergelijkheid in beleidsontwikkeling.

De aanbevelingen 2-7 zijn instrumenteel in het implementeren van aanbeveling 1 maar de uitvoering blijft zowel internationaal als nationaal achter. In deze rapportage worden deze aanbevelingen geïllustreerd met voorbeelden uit de praktijk die navolging verdienen.

De (door)ontwikkeling van het Nederlandse beleid omtrent Gender en Klimaat begint bij de nationale verankering en implementatie van de bestaande internationale resoluties, in gender- en klimaatbeleid. Daarnaast is het van belang om de gevolgen van deze beleidskeuzes te meten en te monitoren om zowel vooruitgang te kunnen boeken in het tegengaan van klimaatverandering als het bevorderen van gendergelijkheid.

MANAGEMENT SUMMARY (ENGLISH)

The Ministry of Education, Culture and Science by the Emancipation Department has commissioned Atria Knowledge Institute for Emancipation and Women's History to investigate the intersection between gender and climate and to come up with recommendations as input for the 66th meeting of the UN Commission on the Status of Women (CSW) to be held from 14 to 25 March 2022. In-depth research into the effects of climate change and adaptation is indispensable and the Ministry of Education, Culture and Science identifies a knowledge gap regarding the national, Dutch context, and developed countries in general.

Understanding is needed to understand the consequences of climate change and adaptation for different groups, in this case women, from an intersectional gender perspective and to be able to make a comparison with the situation in comparable EU Member States, resulting in a series of recommendations for the further development of Dutch policy on Gender and Climate.

In the advice and measures, a distinction must be made between:

- 1) The impact of climate **change** on gender equality, and vice versa; the consequences of gender equality on (combating) climate change. The increase in extreme weather events is an example of a consequence of climate **change**.
- 2) The impact of climate **policy** on gender equality, and vice versa; the impact of gender equality on climate policy. The initiated energy transition is an example of a **policy** choice, made to reduce emissions and curb climate change.

The advice and measures presented in this report are based on national and international knowledge, developments, advice and examples in the field of gender and (the effects of) climate change, as included in resolutions and covenants endorsed by the Netherlands and issued by the United Nations. and the European Parliament.

The recommendations are divided into 7 focus areas:

- 1) Implement existing regulations and international conventions
- 2) Data, research and monitoring
- 3) Financing and institutional support
- 4) Anchoring gender equality in policy development
- 5) Knowledge sharing / knowledge gaps / information backlog
- 6) Individual's responsibility for climate impact
- 7) Representation, participation, inclusion and participation

The first recommendation paints a rich and well-understood, but fragmented, picture of existing knowledge and regulations, resulting in the perception of a knowledge gap. However, at European and International level, this knowledge is indeed interwoven in existing resolutions and there is no knowledge gap in the field of Gender and Climate.

At the national level, there is a lack of cohesion between gender and climate policy and little attention is paid to the consequences of the choices made within climate policy on gender equality. The harrowing increase in energy poverty among women is an underexposed example of a lack of embedding gender equality in policy development.

Recommendations 2-7 are instrumental in implementing recommendation 1 but lag in implementation. In this report, the recommendations are illustrated with practical examples of practices worth replicating.

The (further) development of Dutch policy on Gender and Climate starts with the national implementation of existing international resolutions, in gender and climate policy.

In addition, it is important to measure and monitor the consequences of these policy choices to make progress in combating climate change and promoting gender equality.